

רקמן. פ"ה דלמ"ד משום קנין אין קטן יכול לעשות שליח לערב עליו עירובי תלירות ללאו בר קנין הוא וקשה לפי דלהוי כנשתתפו כמו בעל הבית שנעשה שותף לחבירו ועוד דצפרק בכל מערבין (לעיל דף טז:) אמר רב הונא קטן גובה העירוב דוחק לומר

רקמן אמר ליה אביי לרבה לדידך קשיא ולשמואל קשיא הא תניא ^א חמשה שגבו את עירובין כשהם מוליכין את עירובין למקום אחר אחד מוליך ^ב לכולן הוא ניהו דקא קני ותו לא הוא ניהו דקא דייך ותו לא אמר ליה לא לדידי קשיא ולא לשמואל קשיא שליחות דכולהו קא עביד אמר רבה ^א אמר רב חמא בר גוריא אמר רב ^ב הלכה כרבי שמעון: **מתני'** = מי שבא בדרך ^א וחשכה לו והיה מכיר אילן או גדר ואמר שבייתתי תחתיו לא אמר כלום שבייתתי בעיקרו מהלך ממקום רגליו ועד עיקרו אלפים אמה ומעיקרו ועד ביתו אלפים אמה נמצא מהלך משחשיבה ארבעת אלפים אמה אם אינו מכיר או שאינו בקי בהלכה ואמר שבייתתי במקומי ^א וזכה לו מקומו אלפים אמה לכל רוח עגולות דברי ר' חנינא בן אנטיגנוס וחכמים אומרים ^ב מרובעות כטבלא מרובעת כדי שיהיה נשכר לזויות ^א וזו היא שאמרו העני מערב ברגליו ^א אמר ר"מ אנו אין לנו אלא עני רבי יהודה אומר אחד עני ואחד עשיר לא אמרו מערבין בפת אלא להקל על העשיר שלא יצא וערב ברגליו: **גמ'** מאי לא אמר כלום אמר רב לא אמר כלום כל עיקר דאפילו לתחתיו של אילן לא מצי אילן ושמואל אמר ^א לא אמר כלום לביתו אבל לתחתיו של אילן מצי אילן ונעשה תחתיו של אילן חמור גמל בא למדוד מן הצפון מודדין לו מן הדרום בא למדוד מן הדרום מודדין לו מן הצפון

למקום אחר. שרזו לערב עם חצר אחרת ונתנין בתוכה עירובין זה שגבו להמיר תלירין: אחד מן מוליך ע"י כוון. כשזיל כוון ואפי' נתן הוא לבדו פת אחת כשזילין הואיל והוא כבר עירב עם חביריו קונה לזורך כוון: **כ"ט.** דהיא מותרת עמהן והן מותרין עמה: **ברתנ' מי שבא בדרך והשקה לו גרסיין:** והיה מכיר אילן או גדר. והוא בסוף אלפים ממקום רגליו ומהאילן לביתו אלפים: **ואמר שבייתתי תחתיו:** דלע"ג דהשתא קדיש יומא ^א מני למיכל אלפים עד התם דהוא מקום שבייתתו ומשום הכי יש לו אלפים לכלן ואלפים לבד ביתו ^א: **לא אמר כלום:** טעמא אמר שבייתתי תחתיו: **גדר:** חומת אבנים: **אמר שבייתתי בעיקרו:** ויודע הוא שמעיקרו ועד ביתו אין יותר מאלפים קנה לו שבייתתו בעיקרו הואיל וסיים את מקומו וזאתה שבייתתו קונה לו אלפים לבד רגליו ואלפים לבד ביתו: **ואם אינו מכיר:** אילן או גדר: **או אינו בקי בהלכה:** ואינו יודע שיעיל לו ולא אמר כן: **פלוגמא דר' חנינא:** בן אנטיגנוס ורבנן בגמ' ^א מפרש: **והוה שאמרו:** כגון זה שהוא בא בדרך ואין עמו פת דהשתא עני הוא לו התירו חכמים לערב ברגליו בלא פת: **ואחד עשיר:** היושב בביתו ורוצה לילך ולהשחיק על התחום ולקנות שבייתתו מותר: **להקל על העשיר:** שיוכל לשגר ע"י שליח ולא יטרח הוא עצמו: **גמ' לא אמר כלום כל עיקר:** ולא יזוז ממקומו שהרי במקום רגליו אין לו שבייתתו שהרי עקר דעתו ולבו מכלל ותחת האילן נמי לא קנה שבייתתו דהא לא סיים ואפי' שכל תחתיו של נוף האילן לתוך אלפים אמה למקום רגליו מפרש ^א טעמא דרב לקמן [ג.]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ואפי' לתחתיו וכו' ואפי' דהתם בעופר בעירוי וכו' רש"י לקמן דף ט' ע"א ד"ה ואסור:

מוסף רש"י

חמשה שגבו את עירובין. שדרין כחצר ועירבו את חצירן (שקטן וכו'). אנו אין לנו. שקטן לקנות שבייתתו ברגליו בלא עירוב פת, אלא עני. כלומר מי שהוא בדרך ואין עמו פת (לעיל טז). שלא יצא מפני הטורח ויערב ברגליו. אלא המירו לשלחו עירוב בפת ע"י שלחו (שם).

רבינו חננאל

אי נמי ^א קטן. לשמואל לא היו עירובין דאין קניין לקטן. לרבה היו עירובין דהא משום דיהו הוה קטן נמי אימי ליה דיהו. ומקשה אביי על תרתייהו מהא דתניא על חמשה שגבו את עירובין כשמוליכין אותו למקום אחר אחד מוליך על ידי כולן. למאן דאמר משום קניין האי דמוליך העירוב לא קא קני ולא קא דייך. ופריך רבה אליבא דיהוה ואליבא דשמואל קא שילוחותא דכולהו קא עביד. אמר רבה אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הלכה כר' (שם) [שם] דאמר הא למה זה דומה לשלש חצירות כו'. מתני' מי שבא בדרך [והיה ירא שמתא תחשין]. והיה מכיר אילן או גדר ואמר שבייתתי תחתיו לא אמר כלום. מאי לא אמר כלום, רב אמר לא אמר כלום כל עיקר דאפילו לתחתיו של אילן לא מצי אילן. דהא (עיקר) [עקר] שבייתתו ממקומו באמרו שבייתתי תחת האילן פלוני. ותחת אותו אילן לא קנה שבייתתו, דהא לא סיים מקום שבייתתו, דמקום שבייתתו הוה הארבע האמות המקום שמתורו לו לטלטל, ומשם מודד תחומו, וכיון שאין לו מקום אין לו תחום. ושמואל אמר לא אמר כלום, שאינו יכול להלך בתוך אלפים אמה מן האילן לביתו, אם הוא בתוך אלפים אמה מן האילן, אבל אל האילן יש לו להלך. קסבר שמואל אם במקומו קנה שבייתתו יש לו להלך אלפים אמה עד תחתיו של אילן, ואם תחת האילן קנה, יש לו להלך שם, אבל כיון שיש אל תחת האילן אין לו לזוז ממקומו. בא למדוד מן הצפון אומר לו מן הדרום תחובך.

מאי

(א) ע"י תוס' כהן ד"ה וקטן שבי' בגמ' רבינו ז"ל דבבית של קטן מיירי הכא ופי' דאם יש לקטן בית כחצר אינו יכול לערב עמהם משום דאין קנין לקטן.

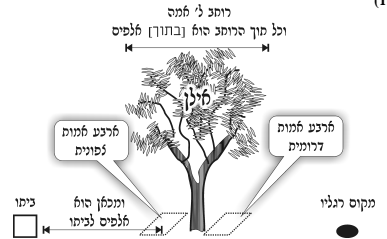
לי שדי וכתה לו והתם נמי אפי' לא אמר קני כדאמר התם בגמ' ^א גבי ד' אמות דתקינו ליה רבנן דליקנו ואי תקינו ליה רבנן דליקנו כי לא אמר מאי הוה ונקטו ואמר משום סיפא שהיה צבי רך כדרכו אפי' אמר לא אמר כלום: **ואפילו** דתחתיו של אילן **לא מצי אילן.** דממקום רגליו עקר דעתיה ותחת האילן נמי לא קנה לכך לא יזוז ממקומו ואם תאמר צפרק בכל מערבין (לעיל דף טז:) גבי נתגלגל חוץ לתחום קאמר ספק הרי זה חמור גמל יש לו מצייתו עד עירובו אלפים ולא אמר ולא יזוז ממקומו ^א ואומר ר"י דהתם צעומד צעירו לא עקר דעתיה מעירו ודעתו שאם לא יקנה שם שבייתתו שיהיה לו תחום ביתו: **מאי מעמא דרב ב"ש שאינו בזה אחר זה אפילו בבת אחת אינו.** ושמואל וברייתא דלקמן ^א דתניא כותיה אית להו דרבה בעלמא והכא בתחומי הקילו דאין להחמיר בהן דאין לו מר דפליגי דהא הכא משמע לכאורה דהילכתא כשמואל מדדחיק לומר אליבא דרב תנא הוא ופליגי ומתניתין צ"ב דקדושין (דף טז:) במקדש אשה וזבה לא מתוקמא אלא אליבא דרבה למאי דפסיק התם דקדושין שאין מסורים לביאה הוה קדושין ועוד י"ל דהכא כבר כיון דאמר שבייתתי תחת האילן והשבייתתה הוה ד' אמות הוה כאילו אמר ליקנו לי ד' מוגו תמני ומודה שמואל במפרש ואומר שבייתתי תחת כלל ח' אמות שתחת האילן דלא קני וברייתא נמי דלקמן דטעה ועירב בשתי רוחות אפי' דנתכוון לערב בשתי רוחות כחשת י"ל דכל המערב בשתי רוחות כחשת מקופק הוא בלבו ודעתו שאם לא יקנו לו שבייתתו שיהיה קנה בחדת מנהגו הכי הוה עירוב בחדת מנהגו:

רגליו אלא או כהן או כהן וממנה נפשך אלפים שממקום רגליו עד האילן יש לו וכשהגיע לתחת האילן נעשה לו חמור גמל בא למדוד לו מן הצפון מן האילן לביתו מודדין לו מן הדרום ממקום רגליו בא למדוד ממקום רגליו כדי לחזור לאחרי אלפים מודדין לו מן האילן זה שנעמתי. ויש תשובות ואימגומין יותר מאלו לפי לשון הש"ס והילוכו חדא דקא משייל מ"ט דרב הוה לשויליה טפי טעמא דשמואל דמילתיה דרב מתסבר טפי דממקום רגליו לא רצה לקנות ותחת האילן לא קנה דלא ידעי' מאי סיים אצל שמואל מאי סבירא ליה אי קנייה היא בלא סיום לקני התם ואי לאו קנייה היא לא ילקני לא הכא ולא התם דהא כהן לא רצה לקנות ואפי' ר' יוחנן בן נורי לא קאמר אלא חפזי הפקר או יסל אצל זה שאמר בפירוש איני רוצה לקנות כהן היאך יקנה ועוד מאי נעשה תחתיו של אילן חמור גמל הכי אביי ליה למימר ושמואל אמר הרי זה חמור גמל ועוד מאי מן הצפון ומן הדרום במקום אחד יש לומר מנפסו ומדרומו אצל בשני מקומות לא שייך האי לישנא:

ג א מ"י פ"ד מהלכות עירובין הלכה ד ופ"ה הלכה ז טו"ע א"ח ס"י שעת שפ"א וס"י שפ"ו ספיקו ט: **בא ב מ"י פ"ז** שם הלכה ה סמג עשין א' טו"ע א"ח ס"י תט ספיקו יא: **גב ג מ"י פ"ו** מהל' שנת הלכה ז סמג לאין סה טו"ע א"ח ס"י שזו ספיקו א': **גב ג מ"י וסמג** שם טו"ע א"ח ס"י שזט ספיקו י: **גה ה מ"י פ"ו** מהלכות עירובין הלכה ה סמג עשין א' טו"ע א"ח ס"י תט ספיקו יא:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואמר שבייתתי וכו' קדיש יומא מצינא למחל וכו' מקום שבייתתי ומשם יש לי אלפים כליל ותיבת הכי נמחק: (ב) בא"ד ללד ביתו הס"ד: (ג) ד"ה ושמואל אמר וכו' כגון דקאי כל טופו של אילן בתוך אלפים: (ד) ה"ה ל"א ושמואל וכו' מקום המיוחד לא תחת כל"ל ותיבת לו נמחק: (ה) תוס' ד"ה ואמר וכו' על רבי יוחנן ב"ר בשן וכו' ולעיל נמי דקמן מי ששכח:

(1)